

De funebribus apud Græcos
solemnibus;

maximam partem ex Plomero

adumbravit

N^o. 10.

Ed. Schläters

1824. Jan. 2.
tradit. d. 17. Dec.

Per totam Graeciae antiquitatem, amicum
pariter atque inimicum, ut in Defuncto tantum
hominem spectaret atque coleret, eumque gremio
communis matris, quae eum ediderat, sole
matri reddendum curaret, ratione morali
obstrictum fuisse, videmus. Fiebat tamen
aliquando, ut propter illatam injuriam sepul-
tura denegaretur. Il. IV, 174. Odys.

Ceterum haec opinio religiosa tam firma
tantaque communis fuit, ut non sepeliri
maximum a suis malum mortalibus im-
missum haberetur. Il. VI, 70. Quare si quis
insepultum alicubi cadaver invenisset
lege Atica coactus erat, ut saltem quantum
mann capi posset terrae impliceret, atque ita
sepulturam ei concessam leviter significaret.
V. Chariton A, 1, ubi post alia verba haec quoque
referenda sequitur: ἀλλὰ νόμος οὖτος ἀρχαῖος
Ἑλλήνων, ὅτις καὶ τοὺς ἀφανέας τὰς οὐκ κορυφαίας
v. a. b. c. adnot. d'Orville p. 417 dpp. Unde quis miris
quoniam cadavera inveniri non poterant
conotaphia ponere mos erat. v. Kühn ad
Aelianum V. R. VI, 14. Res nota, licet nobis tantum
in memoriam revocare illam Polymestoris
in Euripidis Hecuba umbram, atque Patrocli
personam, cuius umbra, ut ab Achille
sepeliatur, impetrare staret.

Diversi ritus, quae ante et post funerationem observari
solebant τὰ νίκαια, νόμια, κομμοκρήνα, apud Romanos
iuste appellabantur.

Efflata anima proximi oculos claudendos curabant,
quod Homerus καθάρων ὄσος vocat Il. XI, 453. Od. XI,
46 Χερσὶ καὶ ὀφθαλμοῖς ἔλκυν, αὖν τε σὶ σὶν' ἐρεῖον.
Odys. XXIV, 295, ubi τὸ, καθάρων ὄσος γέρας δεινόν
ita appellatur. Graeci etiam ἀναστὰς τὰς ὀφθ. et
καταβάλλειν τὰς ὀφθ. dicebant. v. Plegni ad
Epictet. p. 64. Euryp. Cyclops v. 166. — Apud Romanos claudon
premere, condere oculos dicebant. Virg. Aen. IX, 287. Ovid.
Trist. III, 3, 24 seq.

Itemque alia corporis membra decore compon-
bant. Ita Talthybius de Hectoris mortua dixit:
Hecub. 562. — ἡ δὲ καὶ θυῖον κοῦδ' ὄρω
πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐοχίῃς τεοῖν,
κρύπτουσ', ἃ κρύπτειν ὄρεται ἀροῖον, χρεόν
memoratu dignissimum etiam Augustus, qui narticas
speculam sibi dari iussit, ut capillum sibi comeret
ac malas labantes corrigeret, et dixit Suet. in Octav.
c. 99.

Tam facies oblecta, quod Hippolytus moribundus
a patre suo petiit. Euryp. Hippolyt. v. 1456

κρύψοι δὲ μὲν τρυφῶντες ὡς τάχος πένθος
vid. etiam Hecub. 436. Troad. 623. Hecub. 560. Eur. 1201.
Ajax 915.

Membra etiam extendebant, quod graeci ἐκτείνειν,
ὀρθοῦν appellatum. Sic serva in Hippolyto postquam
Phaedra animam exspiravit, anellas quasdam
vocat, ut hoc nuncupare fangantur, v. 386

ὀρθώσας, ἐκτείνοντες ἀδελφὸν νέκυν
τίκποι τὰς οἰκούρημα δεινότηας ἐρεῖς.

Tam corpus lavabatur. Il. XVIII, 344-350. XXIV,
582. Alceps (180) quum mortem die fatali appro-
pinquaret flasset corpus ipse lavat.

Ἐπεὶ γὰρ ἤδ' ἔδ' ἡμῶν κυρίαν
ἔκλουσαν, ἴδαν ποταμίου λευκὸν χροῖ
ἔλυσαν, ἐκ δ' ἐλοῦσα κερδύνει δόρυ
ἔσθ' ἡτὰ κομποῖα, εὐαρετῶς ἡδύκ' ἔσθ'.

Vide etiam Plat. Phaed. 65 ubi Socrates jam vene-
nium bibitaris, lavatum discedit. Plerumque
mulieres arte propinquitate conjugum horum munus
fungebantur; Soph. Electra v. 1130 sibi tales deessent,
alienas adhi debentur. Sic Theagenem Gynicem a
Cynicis lotum firmis. Coax. etiam Virg. Aen. VI, 258. 19
et servii adnot. a. h. l.

Corpus lotum etiam unguebatur Il. XXIV, 582.
Odys. XXIV, 24 seq. Il. XVIII, 350 seq.

καὶ τοῖς δὲ λούσαν τε, καὶ ἡλίσσαν λίπ' ἄλκιον
ἐν δ' ὕστερας κ' ἀλῶν ἐλκίσματος ἀνελύκοις

Quod sine dubio, ne vulnera putrescerent, faterentur.
Eodem consilio Lacedaemonii regum corpora melli
(Xenoph. Hec. I, 3, 19) Persae ceræ imponebant. Herod. 140.
De hac apud Romanos consuetudine v. Cic. de legg. II,
24, 560. et quod Dirksen accuratissime ad hanc locum
adnotaverit.

Pallinctonum erat apud Romanos cadavera
lavare et ungere, qui apud Graecos νεκρόκομοι
ἐνταφιασταί, καταγέωνες vocabantur. Sirtre-
nendi, sunt ab iis libitinarii, quos νεκροδέντας
vocabant.

Cadavera lota et uncto vester pretiosas inducebant
Ita Patroclum linteo fenore involuebant. Il. XVIII, 352
XXIII, 254. Infantes γάρος imponebant. l. l. 353. Il. XXIV
580. 88. 89. Penelope ante quam naberet, finis
statuit γάρος γάρος, ὅς τις τὰ γῆρας ἴναι παρῆ.
Odys. II, 97. XXIV, 132. Virg. Aen. IX, 486. Aelian. I, 16

Totum corpus et vias in κερὰν caput oblegabatur
v. l. l.

Not. Kirchmannus de sanct. Rom. 1, 10 p. 72 plaris
exemplis ostendit, morem fuisse eis, qui cetam et
instantem videbant mortem, ut pretiosissimis vestibus
se exponerent. v. Aelian V. H. 1, 16, ubi v. Perizon.,
Dorvill. ad Charit. IV, 7, p. 421.

Apud Romanos vide Liv. Sat. III, 172. Polyb. VI, 53. Liv. XXIV,
7, Just. Hist. 50. Virg. Aen. VI, 221.

Porro etiam cadavera coronis atque floribus ornabant
v. Scholiast. ad Euripid. Phoeniss. 1626 ^{ἐν δὲ οὐκ ἐπεὶ}
+ Cicero pro Flacco 31. ^{τὸν δὲ νεκρὸν}. Theod. v. 1143. Coronae haec ^{ἐπεὶ} nomi-
nabantur. — De hac consuetudine in consuetudinem Cicer. de legg.
II, 24 § 60. Plin. H. N. XXI, 3. —

Tum defunctum componebant, quod graeco ὑποδίοχον
dictum. Sic lectorem in foro ponebant. XXIV, 539 et § 60.
Odys. XXIV, 45.

Distinguenta sunt duo ἐπετάφιον genera, quorum
alterum nobilibus atque divitibus usitatum
κλινὴ, λέχος, latine lectica, torus appellatum,
alterum pauperis latine sandapila (vilis arca
Horat. I, sat. 8) graeco subinde σορός dictum.

In componendo corpore etiam observatum, ut pedes
in iannam essent versi v. Il. XIX, 212. Hinc Persius
sat. 3, v. 103 in portam, dicit, rigidos calces extendit.
Quod sine dubio primum factum, ut recte cadaver e
ianna possit exportari, postea vero in religionem abiit.

Mortuo etiam ante cremationem numus quidam
(ταύλον) ori imponebatur, tanquam ποταμίου Charontis solven-
+ Arist. in Chanis Act. 1, 122. dum. + Alii hunc numum κερκαδοῖα appellant, δαρῖον
δάρειον ali. Quod etiam apud Romanos in morem
fuisse apud Liv. Lat. III, 264 et alios legimus.

Tum in ore defuncti placentiam quoddam et
a farina et melle comparatam, (unde etiam

κεκλιμένη nominatum) imponebant. Arist. Lysist.

σορός ὑπόχον

κεκλιμένην ἐπὶ καὶ δὲ μάξω.

Causam huius consuetudinis Descriptionem vide
quod Virg. Aen. VI, 417.

Ante domum defuncti cypressum ponere solebant,
ne quis imprudens, sanctam domum aemulam divinam
facturus introiret, et quasi ataminatus suscepta
agere non possit. Etiam cinnamum quosdam ante
iannas appendere volebant, ut lustram familiae
intransi cingere fieri facerent.

Itemque vas quoddam ante portas ponebant,
quod ἀποδύειον, γάρτρα, et quia fictile erat,
etiam σοφρανον nominabant, ut is, qui
mortuo curaret, se lavare possit, quod
δούρονα ἀπὸ νεκροῦ appellabatur.

De luctu.

Lugentes saepius cibo et potu se abstinerebant,
ut Admetus in morte Alcestis. Eurip. Alcest. v. 353.

Etiam a gaudiis vitaeque commoditatibus v. l. l.
Achilles ex νεκρῷ dormitum it. 20. XXIII

Omnem ornatum, gemmas, aurem pretiosasque
vestes deponebant. Quod a mulieribus mortem
Achillis plangentibus factum Lycoptron in
Cassandra v. 859 memorat.

Vestes lugubres nigri erant coloris. Hunc
morem Pericles significare videtur, quoniam
non unquam se dixit ulli civi ansam prae-
buisse, ut nigras vestes indueret.

Interdum etiam unam sibi domebant. Od. IV, 197

Solum Patroli corpus crinibus suis legebat Graeci
Il. XXIII, 135 et 132. Postea etiam tumulis solebant
inferre; sicuti Euripidis Orestes v. 61. nocte ad Aya-
memnonis patris tumulum κόρη δ' ἤρπασεν.

Aephyllus in Orestis: ὅπ' ὀρθοῖς τοῖς πόσι πύον
ταῖς. Helena ad fororis tumulum. Orest. v. 96. Quin
saepius etiam bestias pilos londebant, ut omni pul-
critudine orbatae essent. Sic Admetus Alceste mor-
tua equis suis uestiarum iugas Demi iabet. Eurp.
in Alcest. v. 420. Idem Persae Massitium lugentes fere-
runt. Herod. IX, 24. Thesani mortuo Pelopida et Alexan-
der ob luctum Hephæstionis. Plutarchus in vita Alex.

Hic tamen mos non ad omnes Graeciae gentes
referendum, sed tali modo circum scribi debet,
ut i tantum, qui omnem promissam haberent,
eam sibi demerent, qui vero castam eam pro-
mitterent.

Erat etiam in more lugentibus in lecto se
volvere, ut Ptolemaeus in Il. I. XXIV, 640. ~~XXIII, 26 seq.~~
Od. IV, 541. Il. XXIV, 163-65.

Cinere quoque caput adspersione, ut Achilles
mortui Achillis certior factus Il. XXIII, 23 seq.
ad. XXIV, 315 seq.

Si lugentibus domus relinquenda esset, faciem
cooperiebant. Anthol. graec. V, ep. 33. φᾶρος γὰρ ἐν
κρημὶ ἀπὸ πρῶτον πῆμα πρὶν δεικνύει.
Orestes monens Electram, et tristitiam absciret,
ut aperta facie prodiret petit. Orest. 294.

Sigram luctus quoque habebatur, si quis
caput manu fulciret. Itaque Helena de
Trojanis dicit ἐνὶ δὲ ὑπὸ χεῖρας ἐδύκαν.

100
Lugentes postus fundebant. Il. XVIII, 30 seq.
χεῖροι δὲ παῖδες στήθεα τε πλάγνοντο, et femora, ut
Asinus XII, 161 δὲ πᾶ τὸ ὄμαζον τε καὶ ὡς ἡρελῆντο
μυρῶ. XX, 397. Odys. XIII, 198.

Lacerabant corpus et faciem. Il. XI, 393. II, 700. Virg. Aen. IV, 672
Herod. Iud. Iren. 243. Il. XIX, 284

χεῖροι δ' ἄμυστοι
στήθεα τ' ἡδ' ἐπὶ δὴν διπλὴν ἰδέ κατὰ πρόσωπα
πρὸς ὅσον

Si vir nobilis, magistratus, alius (diem obisset,
omnes conciones publicas in domo habebatur, gymna-
sia, balnea, officinae, templa clauderantur.
Tale modo Athenienses laetam mortuam fugebant.

Utebantur etiam in funeribus libiciniis
et praeficiis, quae, ut ait Testas, mulieres ad
luggendum mortuum conductae, ceteris dabant
plangendi modum, quati in hoc ipsum praefectae
Il. XI, 395. XXIV, 720 seq. ubi, postquam corpus Hectoris
in lectica positum esset, naeniae incipiebant, in
quibus cantores, tanquam chorus, canendo praecibant,
quorum uocibus mulierum alacritas admiscetur,
inter quas Andromache, Hecuba et Helena singu-
lae ad plangendum pergit. Odys. XXIV, 62 seq.
Musae ipsae ad funus Achillis & has partes egisse
dicuntur. [Hic tamen locus suppositus esse videtur,
quia nusquam in Iliade ceteris, Chappodius Odysseum non
Musarum mentionem fecit Homerus.]

Praeficiae apud Graecos αἰδοί, ὑποαδοί, ἰσχυροί
ἐν τῇ κοπῇ dicebantur. Carmina, quae cantabantur
δαοφύροι, interdum etiam ἰαδύροι, τὰ δάροι
dicta, unde praeficiae etiam τὰ δάροι πιδι et
ἰαδύροι πιδι vocatae. Τὰ ἰαδύροι res vanae,
et frigidae, significat, ἰαδύροι πυρρῶτερος et
naeniae apud Romanos, tanquam naeniae in pro-
verbium abiit. Horat. Epist. I, 1, 62. Plant. Asinaria IV, 1, 63

Talia carmina laudes defuncti continebant. Cic. de legg.
II, 24. 62. honoratorum laudes in consatione memorantur,
eoque etiam carnis ad libitum prosecuntur; cui
nomen veniae quo vocabulo etiam Graecis carnis laudes
per nominantur. Hor. Od. II, 20, 21. Haec tamen consuetudo,
quam jam omnem modum excederet (v. flor. Aesop. 431.
Plaut. Trucul. II, 6. 14) certis legibus apud Romanos circum
scripta esset. Cic. de legg. II, 23. 559. -

De combustione

Quamquam certum est, Graecis et ante et post
Homero humare corpora et comburere in more
fuisse, tamen apud Homeros omnia et Trojanorum
et Graecorum cadavera in cineres redigere vide-
mus. Il. VII, 431 seq. XXIII, 165. XXIV, 751. Odys. XXIV, 15.
Comburebantur autem corpora semper fere extra
urbes. Quod videmus a Trojanis factum in publica
illa funeratio Il. VII, 435 seq. atque adeo in Hectoris.

Postquam defuncti tam satis defleverunt, rogo
eam cum lectica imponebant. Il. XXIII, 164 seq.
XXIV, 787

Rogas non semper epi^{dem} magnitudinis, materiae
atque formae fuisse videtur, sed ratione
temporaria, loci aliarumque rerum diversis.

Ad pyram complures martabantur victimae,
quarum adipe totum corpus oblinere solebat,
(fortasse ut corpus celerius flama corripitur).
Circum circa excoxiata corpora accumulabant.
Od. XXIV, 65 seq. Il. XXIII, 164

Addebat etiam Achilles amphoras quattuor
mellis et olei, ut inter comburendum in corpus
effunderentur. Quod apud Romanos quoque in

more fuisse et Plutarchus in vita Syllae c. 38, et Plinius H. N.
XII, 18 de Herone in combustione Cypriae, Propert. II, 19, 23. + uulstat.

Arma quoque in pyram coniecerant, et Achilles
in pyram Etionis a se bello interfecti. Il. VI, 412.
Ulixes Odys. XI, 74 ab Ulixes petiit, ut se cum armis
comburat. - Vestes omni noque res omnes, quae
viventi carae erant, simul cum mortuo rogo
imponebantur. Patant enim, etiam in vita
futurorum rebus asperos esse. Od. XI, 571 seq.
bon seq. Virg. Aen. II, 653-55. Nade quattuor
eppi ab Achille in rogam Patrocli immitti,
canes etiam Das mensari (ἰπᾶν ἔχες).

Erat praeterea de more in clavorum viros
funeribus, ut homines jugulati in pyram
conjicerentur. Sic Achilles Patrocli suadentem
mactat. tristissimus Trojanorum juvenes a se
captos. Il. XXIII, 175 seq. Virg. Aen. X, 518. Graecos
in funere Achilles eadem observasse narret. Aenid.
Iunon. III, 678.

Rogam ^{non nisi} ante propinquitati conjuncti accendisse
videtur, qui interdum verborum orabant, ut quam
celeriter ignem corripere. Sic Achilles Il. XXIII, 191.
Virg. Aen. VI, 723. XI, 189 ff.

In imperatorem Ducemve funeribus milites
cum aliis, qui sub eorum imperio erant, decursum (ἐκπεπονημένον)
circa pyram instabant, et reverentiam erga
defunctum significarent. Il. XXIII, 13.

Tales decursiones etiam in privatorum
funeribus de more fuisse Plutarchus in Cracsi.

Rom. 14, commemorat. Statius in Thebaide VI, 213

Notandum etiam videtur, has decursiones ad
laetum instillasse ad tristitiam significandam,
ad ~~laetum~~ dexteram ad significandam laetitiam.

Interea dum flagrabat pyra libationes a vino circumstantes effundebant amici, maresque defuncti compellabant.

Il. XXIII, 218 sq. — ὁ δὲ πάντοχος ὄκτος Ἀχιλλεύς
χρυσίου καὶ κρητῆρος, ἑλὼν δ' ἔπειτα ἀργυρίου πολλόν,
δίνον ἀρουσάμενος χαράδης χρεῖ, δῶς δὲ γαῖαν,
ψυχὴν κελύεσκον Πάτροκλ' ὅς τε δότο.

Postquam flamma defecit, rogas vino exstinguiebatur, offaque legebatur. Sic Graeci in funere Patrocli xxiii 237 sq. Odys. xxiv, 43 sq. Il. xxv, 791. Quod quid em officium a propinquis atque amicis potissimum praestari solebat.

Il. xxiv, 790 — ὅτ' ἄρ' ἔτι γὰρ
δοῖα λυγὰ λίγοντο κατ' ἑνὶ γότῳ, ὅτ' ἔτι γὰρ οἱ τς

Tibull. l. c. 3. — non hic mihi mater,
Quae legat in moestor ossa perusta sinus.

Tibull. III, 2. 9 sq. — Suet. Aug. 101.

Offa vino lavabantur, tum lota oleo ungebantur. v. Od. xxiv, 41 Tibull. l. l. v. 29 sq. + Offa Patrocli d' ἄπ' ἑλίου ἀδριπὲν ἐν γότῳ. Il. xxiii, 252.

+ Ovid. Met. XIV, 127 vsf.
Propert. II, 10, 29. 30. Cir.
Tusc. I, 15.

Ceterum haud difficile erat distinguere ossa et cineres a reliquis pyrae aggestis, quandoquidem omnia sic erant disposita, ut esset ab aliis separata; sicuti Attilius docet de Patroclo Il. xxiii, 240 sq. Quint. Smyr. III, 720. Confer etiam quae disputavit Casaubon. ad Sueton. August. 101. Tom III p. 491 sq. Wolf.

Offa lota cum cinere in urna reponebatur. Il. xxiii, 91, ubi haec urna σαρὴς appellatur; apud Quint. Smyr. III, 727 χηλός; Il. xxiv, 295 λαρναξ; Odys. xxiv, 74 χρύσεος ἀμφιφάρης. Urnas floribus, et coronis, apud Homerum leno linteo involvere moris erat. Il. xxiv, 796 πορφυροῖς ἢ ἑπ' ἀλοῖσι καλὶ ψάρες μάλ' ἀκοῖον xxiii, 254 ἔαν' ὅ λ' ἰτὶ κέλευσαν.

Urna apud Graecos etiam ὑδρία, κρωσσός, αἰάλη, antea κάλινος appellata, plerumque lignea,

fiabilis, marmorea, itaque porphyrea, aurea, et argentea ratione divitiarum ac conditionis defuncti erat.

Propter quietate et amorem vel amicitiae vincentis conjuncti in eodem sepulchro, in eadem urna reponabantur. Itz Admetus in eadem urna cum Iphigeneia Alceste posita. Euripid. Alceste 365. Sophoc. Elect. 1126. 1156. 1160. Patroclus, et ossa in eadem urna cum Achille reponantur, petit Il. xxiii. Od. xxiv, 76.

De sepulchris, monumentis et cenotaphiis.

Tali modo lecta et deposita ossa in fossam inferiebantur, quam κένετον vocat Homerus. Il. xxiv, 794, tum complures lapides superstrati. Sed Patrocli sepulchrum tamulo descriptum jactis circa pyram fundamentis, postremum parca superstratum. Il. xxiii, 255.

τορὺς αὖτο δὲ σῆμα, δερμὶ δ' ἔτι προβάλλουτο
ἀπὸ πυρῆς. εἴδαρ δὲ γούνην ἔτι γαῖαν ἔχουσαν.

Hoc parca infra terra σῆμα, τύμβον, χῆμα vocabatur. Il. vii, 435, II, 314.

Sepulchrorum ornamenta quae veteres varia erant. In antiquissimis jam temporibus columnas sepulchris imponere moris erat; et Il. xvii, 434. xi, 371. Od. xii, 14. Addebantur etiam arma atque insignia, quibus vivens uti solebat; et in tamulo Ulyssis, Ulixis foris. Odys. xi, 74 — Alias etiam statuas positas, quae mortuum representant. Epiz. Illon. in Midam.

Arboribus facies tumulorum circumferebant. Il. ii, 803. vi, 418 sq. — ἔτι σῆμα ἔχουσαν ἀπὸ δὲ ὑπελίας ἐπεύτρουσαν Virg. Aen. xi, 851. III 12. 13. Schreb. ad Theoc. Idyll. I, 11.

Porro inanes quoque tumuli cadaveribusque vacui apud Graecos saepe struebantur, unde quoque Κανόταφια, Κενήφια dicti. Distinguenda sunt

Duo cenotaphiorum genera, quorum alterum in honorem aliquis magni viri, ~~alterum~~ licet jam alio loco sepultus esset, (ut Patrocl. *Il.* XXIII, 254), extraxerant, alterum is ponebant, qui non rite sepultus esset, ut illud Ulyssis *Od.* XII l. l. *Od.* I, 291 seq. IV, 584. Virgil *Aen.* VI, 505.

Si qui in mari, aliove loco periret, ubi cadaver inveniri haud poterat, nullo alio modo, nisi tumulo extructo et nomine tes vocato, animum ad quietem perducere posse arbitrabantur. Quod ab Ulyse factum legitur *Od.* IX, 64. —
Hic ritus *ποταφία* dicebatur, cuius causam Ausonius his versibus descripsit:

Hoc satis et tumulis, satis et telluris opem;
Vix cire animas funeris insper habet.
Gaudent compositi cineres suo nomine divi;
Tumulus hoc scriptis et monumentis habet.
Vale etiam nostri cui desit nona sepulchri,
Nomine tes dicto pene sepultus erit.

De ludis, lustrationibus, epulis, ~~confu-~~
~~tionibus~~ aliisque in honorem defuncti cere-
monii institutis.

Viro magna auctoritate ac dignitate etiam ludos funebres atque omnis generis catamina instituebant. Si in funere Miltiadis apud Herodotum, apud Thucydidem Brasidas, ~~Thucydides~~ Timoleontis apud Plutarchum, ludorum funebrium mentio facta.

Homerus in *l.* XXIII *Il.* v. 274 seq. amplissime ludos ab Achille in honorem Patrocli institutos narrat. Ab Activis in funere Achilleis *Od.* XXIV. Vide etiam *Il.* XXIII, 680, ubi in ludis funebribus Oedipi, Thebanorum regis, lustratus primas talisse fertur.

Quam omnia, quae cadaveri proxima fuerant, polluta esse arbitrabantur, haec opinio variis artem praebuit lustrationibus. Virg. *Aen.* VI, 229. Somnus quoque lustrabat, ut in *Il.* *Od.* XXII, 481, ubi Ulyx interfectis Penelopae prociis atque e domo remotis, salta nutrix suae dicit:

Ὅς δ' ἔειπεν, ὅς γ' ἔτι, κούρην δ' αὖτος, οἷός τ' ἐπὶ πυλὶν ἔειπε
ἔπειτα δ' ἔειπεν, ὅς γ' ἔτι, κούρην δ' αὖτος, οἷός τ' ἐπὶ πυλὶν ἔειπε

Finite funerationes, proximi epulas perare solebat, quod *ἐπίδεινον*, *ἐκπόμενον*, *ἱερός* dicebatur. Si Hectoris sepulto a Priamo *Il.* XXIV, 801 seq. ab Achille *Il.* XXIII, 25 — *Od.* III, 709 seq.

Libationes asitiores et melle, vino, aqua, immixta, prima lardacea, quae in tumulis effundebantur. *Od.* XI, 27.

Maximum Graeci honorem in his caeremoniis ponebant, praecipue si ab amicis vel propinquis pararetur, si ab inimicis, aeque auctoritate ferebat. Inde Elector soror Chrysothronem monet, ne a Agamemnone data sacra Agamemnoni patri offerret. *Soph.* *Elect.* 432 seq. Quare Agamemnon non videtur sibi gravius Trojaris impetrari posse, quam ut periret *Ἀχιλλεύς* *Il.* VI, 60.

